

דברי פרידה עם מבט לעתיד

כ-25 מחלבות בגדלים שונים, בו בזמן שהמחלבות הגדולות של טרה ושטראוס עלו בשיווק על חשבון תנובה.

למה בעצם אני מעלה את הנקודה הזאת? אני עצמי אהיה הראשון לתבוע תשובות מניחות את הדעת מאת אגף החלב בתנובה – אבל, בתוך המערכת, כי בעצם מאז שהופסקה הסובסידיה, בנינו לעצמנו חוקים לשמירת התיכונן בענף החלב, כשהמבצע אותם בשטח הוא תנובה, בתקווה שעוצמת תנובה בקליטת החלב תאלץ את יתר המחלבות להתיישר ולכבד חוקים אלה. היום כבר ידוע, שההצלחה בהקשר זה לא כל כך מושלמת, ולכך יש הוכחות בשטח. בתקופה האמורה גם נכנסו כמה מושגים חדשים למילון עשייתנו, כאלה שלא ידענום בעבר, כמו רפתות אומנות, מכסות למשמרת – כל אלה בנוסף למה שכבר הורגלנו, כמו קרן השר, קרן מנכ"ל וכו'. דעתי היא, שדברים אלה מנוצלים על מנת להשתלט על מכסות לייצור חלב. כמובן, לכל אלה עוד יש להוסיף את דעתה הנחרצת של תנועת המושבים, אשר מנווטת בכלל לכיוון מיסחור המכסות. אם לא נמצא בלם למגמות הללו, ניסחף גם אנחנו למה שכבר הגיעו ענפים אחרים, ואין צורך לפרט ולהסביר את ההשלכות לגבי תיפקודה המקצועי של המערכת, אם לא תהיה מאורגנת כפי שהיא כיום. לא הייתי רוצה להישמע כנביא זעם, אך נראה לי, שלא התנועות ההתיישבותיות ולא משרד החקלאות מייצגים את מה שטוב לענף ומה שטוב לעוסקים בו. נדמה שהמערכות הללו משתמשות בדבר היחיד שנותר להן לתשלומים פוליטיים.

הייתי רוצה לדאות את המ"ב מקבצת את כל חבריה היצרנים, מאחדת אותם ומסבירה את המטרה המשותפת לכל היצרנים, מכל המגזרים. עם גיבוי מלא מצדם המ"ב תוכל לצאת למאבק ולהסביר לכל המוסדות הנוגעים בעניין, שלא יוכלו לקבל החלטות ביחס לענף ללא הסכמתנו. רק אנחנו נוכל ומצויים לשמור על הענף שלנו – ויפה שעה אחת קודם".

אלון קמה

ביום ג' 22.12.92 התכנסה בביתן אהרן (המעבדה) מועצת המ"ב לאחת מישיבותיה הסדירות. לקראת סוף הישיבה נמסרה הודעה רשמית מטעם המזכירות, ששני עובדים/פעילים עומדים לסיים תפקידיהם עם כלות השנה האזרחית: אלון קמה וגיורא יהושע. בהמשך נפגשו עובדי המ"ב של המשרד בת"א, המעבדה ויחידת המחשב המרכזית לארוחה משותפת ב"בית יערי" הסמוך. בהזדמנות זאת בירך דניאל פרי את שני החברים היוצאים ממעגל העשייה המיידית של המ"ב והביע רגשי תודה והערכה לפעלם במשך שנים במסגרת עבודתם בהתאחדות.

לאחר שהודה למוזכיר ולעובדי המ"ב עמם עבד ובהם נעזר במשך השנים עמד אלון קמה בדברי תשובתו על כמה נושאים, אשר צריכים לעניין את ציבור הבוקרים, בכלל. הנה עיקר הדברים כפי שהובאו, בהמשך.

"אמר כבר מי שאמר, שמי שעלול להרוס את החקלאות, אלה הם החקלאים עצמם. התחלתי דברי בציטוט זה כדי להביע דאגתי וחרדתי לעתיד הענף. חושבני שאנחנו נמצאים בשלב שעדיין ניתן לשמור על היש ולמנוע הידרדרות במצב. אין לי ספק וברור לכל, שעד ינואר 1991 הצלחנו לשמור על מערכת התיכונן של הענף וזאת באמצעות שלשה כלים חשובים: **סובסידיה – תנובה – משמעת פנימית.**

לצערנו הרב, מאז ינואר '91 ניכרת שחיקה בכל שלשת הנקודות הללו – הסובסידיה הופסקה, והציבור הממושם שלנו יוצא בביקורת חריפה ולרוב לא-עניינית על "תנובה". יתכן שהדבר נובע ובה בעקבות אירועים במשק, כגון התמוטטות המערכת של אירגוני הקניות, קריסת מושבים רבים, קיבוצים ועוד תקלות מעין אלה. כך התחילה להישמע הביקורת על מוסד השיווק שלנו, כאמור לרוב לא-עניינית, ולדעתי גם לא במסגרות המתאימות. כתוצאה והמשך לכך, קיבוצים רבים הקימו מחלבות פרטיות לצורך אספקה עצמית. בד בבד ותוך תקופה קצרה יחסית של כשנתיים וחצי הוקמו